

SADRŽAJ:

Predgovor prof. dr. Fuada Sedića	5
Predgovor prof. dr. Hakije Kanurića	13
UVOD	19
POGLAVLJE I	33
TEMA PRVA: HASANOVO PUNO IME, PORIJEKLO, NADIMCI, OSOBI NE I PORODICA U DOBA POSLANSTVA	35
Prvo: Hasanovo puno ime, porijeklo i nadimci	35
Drugo: Nadijevanje imena, nadimak i Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, tretman nadijevanja imena novorođenčadima	35
1. Dva imena koja je poželjno nadijevati	37
2. Nadijevanje imena Allahovih poslanika i vjerovjesnika	38
3. Nadijevanje imena iskrenih, dobrih i ashaba Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, sve do Sudnjeg dana	39
4. Davanje imena koja vjerno opisuju čovjeka	39
5. Nadijevanje imena u kojima se dijete pripisuje kao rob nekom drugom, a ne Allahu	39
6. Nadijevanje imena koja su specifična za nevjernike	40
Treće: Poslanikovo učenje ezana na uho Hasanu	40
Četvrto: Trljanje djetetovog nepca datulom	42
Peto: Brijanje kose Hasanu, radijallahu anhu	43
Šesto: Akika	44
Sedmo: Sunećenje Hasana b. Alije, radijallahu anhu	46

Osmo: Ummu Fadl, dojilja Hasana b. Alije	47
Deveto: Hasanova ženidba, njegove supruge i predaje koje se prenose o njima	49
1. Predaje o Hasanu i njegovoj porodici	50
Deseto: Hasanova djeca	56
1. Zejd b. Hasan b. Alija b. Ebu Talib	57
2. Hasan b. Hasan b. Alija b. Ebu Talib	58
Jedanaesto: Hasanova braća i sestre	59
1. Husejn b. Alija	59
2. Muhassin b. Alija b. Ebu Talib	61
3. Ummu Kulsum bint Alija b. Ebu Talib	61
4. Zejneba bint Alija b. Ebu Talib	62
5. Muhammed b. Hanefija, Hasanov brat s očeve strane	62
Dvanaesto: Hasanove amidže i tetke s očeve strane	63
1. Talib b. Ebu Talib	63
2. Akil b. Ebu Talib	63
3. Džafer b. Ebu Talib	64
4. Ummu Hani bint Ebu Talib	64
5. Džumana bint Ebu Talib	64
Trinaesto: Hasanove daidže i tetke s majčine strane	65
1. Zejneba, kćerka Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem	65
1. Zejnebina odanost mužu	66

2. Primanje islama i povjerljivost njenog muža 67

3. Zejnebino potomstvo i njena smrt 69

2. Rukajja, kćerka Allahovog Poslanika 71

3. Ummu Kulsum, kćerka Allahovog Poslanika 72

1. Ummu Kulsumino vjenčanje 73

2. Ummu Kulsumina smrt 73

DRUGA TEMA: HAZRETI FATIMA EZ-ZEHRA, MAJKA HASANA B. ALIJE 75

Prvo: Fatimino ruho i vjenčani dar 75

Drugo: Fatimino vjenčanje 76

Treće: Svadbena gozba 77

Četvrto: Zajednički život Alije i Fatime, radijallahu anhumu 77

Peto: Skromnost i strpljivost hazreti Fatime 79

Šesto: Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, ljubav i ljubomora prema hazreti Fatimi 80

Sedmo: Fatimina iskrenost 82

Osmo: Fatima, predvodnica žena na dunjaluku i ahiretu 82

Deveto: Es-Siddik i hazreti Fatima i Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, ostavština 83

Deseto: Tolerancija hazreti Fatime prema Ebu Bekru 84

Jedanaesto: Smrt hazreti Fatime, radijallahu anha 87

TREĆA TEMA: HASANOV POLOŽAJ KOD POSLANIKA, SALLALLAHU

ALEJHI VE SELLEM 91

Prvo: Ljubav i milost Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prema Hasanu, i njegovo igranje s njim 91

Prvi princip: Emocionalni odgoj	95
Drugi princip: Zabavljanje i šaljenje s djecom	96
Treći princip: Pokloni i darivanje	96
Četvrti princip: Pomilovati dijete po glavi	97
Peti princip: Lijepo dočekati dijete	97
Šesti princip: Pitati dijete kako je i raspitivati se o njegovom stanju	97
Sedmi princip: Igranje odraslih s djecom	99
 Drugo: Sličnost Hasana b. Alije i Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem	100
Treće: Hasan i Husejn, predvodnici mladića u Džennetu	102
Četvrto: "Oni su moja dva bosiljka na ovome svijetu"	104
Peto: Hasanovo predvodništvo na dunjaluku i ahiretu	105
Šesto: "Tražim zaštitu Allahovim savršenim riječima od svakog šejtana, od ujeda i svih zlih očiju"	107
Sedmo: Hadisi koje je Hasan b. Alija prenio od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem	108
Osmo: Hasanov opis Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem	118
Deveto: Ajetut-tathir i hadisul-kisa	120
1. Hadis Ummu Seleme, koji se prenosi u nekoliko verzija	124
2. Jedan od dokaza da ajet ne ukazuje na nepogrešivost i imamet jeste da se i na početku i na kraju u tim ajetima obraća Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, suprugama	126
3. U kur'anskom kontekstu odstranjivanje nečistoće ne podrazumijeva nepogrešivost	129
4. Potpuno čišćenje ne podrazumijeva nečiju nepogrešivost	131
5. U ajetu se ukazuje na šerijatsko htijenje, koje se razlikuje od sudbinskog htijenja	133

Deseto: Ajetul-mubahela i delegacija kršćana iz Nedžrana 135

Jedanaesto: Utjecaj porodičnog odgoja na Hasana b. Aliju, radijallahu anhu 137

Dvanaesto: Utjecaj društvene realnosti na odgoj Hasana 139

ČETVRTA TEMA: HASAN B. ALIJA ZA VRIJEME PRAVEDNIH HALIFA 141

Prvo: Položaj Hasana b. Alije, radijallahu anhu, za vrijeme Ebu Bekra es-Siddika, radijallahu anhu 141

1. Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, smrt i Ebu Bekrov, radijallahu anhu, stav u tim teškim trenucima 142

2. Sekifa Benu Saida 144

3. Značajni događaji u toku vladavine Es-Siddika, radijallahu anhu 150

4. Hasanov otac daje prisegu Es-Siddiku, radijallahu anhu 152

5. Ebu Bekrovo slanje Usamine vojske 156

6. Borba protiv otpadnika 164

Drugo: Hasan b. Alija za vrijeme vladavine Omera b. Hattaba 167

1. "Ti imaš prednost nad Abdullahom b. Omerom u dobijanju dozvole" 167

2. "Tako mi Allaha, ne radujem se što sam vam poklonio odjeću" 168

3. Davanje prednosti Hasanu i Husejnu i Benu Hašimu pri dijeljenju 168

4. Odnos Omera b. Hattaba prema Fatimi, majci Hasana, nakon smrti Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem 169

5. Omerovo sklapanje braka sa Ummu Kulsum, kćerkom Alije b. Ebu Taliba	170
6. O plijenu iz Medaina	171
Treće: Hasan b. Alija za vrijeme vladavine Osmana b. Affana, radijallahu anhumu	175
1. Omerovo razumijevanje koncepta imenovanja svog nasljednika	178
2. Princip po kojem je Abdurrahman b. Avf upravljao vijećem šure	184
3. Mišljenje Hasana b. Alije o namjesništvu Osmana, radijallahu anhumu	191
4. Hasan b. Alija sudjeluje u osvajanju Afrike u vojsci Abdila	192
5. Stav Hasanovog oca Alije i ostalih ashaba o pitanju smutnji koje je izazvalo ubistvo Osmana b. Affana, radijallahu anhu	194
Četvrto: Hasan b. Alija za vrijeme vladavine svoga oca Alije, radijallahu anhumu	203
1. Odlazak vođe pravovjernih Alije u Kufu	205
2. Savjet koji Hasan upućuje svom ocu Aliji	206
3. Uloga Hasana b. Alije u mobilizaciji stanovnika Kufe	208
4. Pokušaji pomirenja	210
5. Uloga sebeija u izbijanju sukoba u Bitki oko deve	211
6. Broj ubijenih u Bitki kod deve	215
7. Poziv vođe pravovjernih nakon bitke	216

8. Obilazak poprišta nakon bitke i dova za stradale	216
9. Aliji teško pada ubistvo Talhe, radijallahu anhuma	217
10. Alijin stav prema ubici Zubejra, radijallahu anhu	217
11. Vođa pravovjernih Alija, radijallahu anhu, pomaže Aiši da se vrati svojoj kući uz svu počast	218
12. Ugledni učesnici Bitke kod deve izražavaju kajanje zbog onoga što su počinili	219
Bitka na Siffinu	221
1. Da li se Muavija protivio Aliji, radijallahu anhuma, iz želje za vlašću i dunjalučkim interesima	224
2. Vođa pravovjernih Alija zabranjuje vrijeđanje Muavije i proklinjanje stanovnika Šama nakon Bitke na Siffinu	230
3. Ubistvo Ammara b. Jasira na Siffinu i refleksija tog događaja na muslimane	232
4. Kako su učenjaci razumjeli hadis "Ubit će te pobunjenička skupina"	234
5. Stav i mišljenje Hasana b. Alije o sukobima	237
6. Šehidska smrt vođe pravovjernih Alije, radijallahu anhu	240
7. Oporuka vođe pravovjernih Alije, radijallahu anhu, Hasanu i Husejnu, radijallahu anhuma	242
8. Vođa pravovjernih zabranjuje da se masakrira njegov ubica	245
9. Obraćanje Hasana b. Alije, radijallahu anhu, nakon očevog ubistva	247

10.	Muavija prima vijest o ubistvu Alije, radijallahu anhu	248
-----	--	-----

POGLAVLJE II	251
---------------------	------------

TEMA PRVA: DAVANJE PRISEGE HASANU B. ALIJI, RADIJALLAHU ANHU	253
---	------------

Prvo: Nepostojanje oporuke o Hasanovom, radijallahu anhu, nasljeđivanju hilafeta	255
--	-----

Drugo: Dokazi iz sunneta na osnovu kojih šiije isna-ašerije argumentiraju postojanje ograničenog broja imama	265
--	-----

Treće: Vremenski period vladavine vođe pravovjernih Hasana i stav ehli-sunneta u vezi s njegovim hilafetom	267
--	-----

Četvrto: Govori koji nisu vjerodostojno preneseni od Hasana, radijallahu anhu, nakon ubistva njegovog oca	270
---	-----

TEMA DRUGA: HASANOVE OSOBINE I DRUŠTVENI ŽIVOT	283
---	------------

Prvo: Hasanove osobine	283
------------------------	-----

1. Znanje	283
-----------	-----

1. Percepcija vođe pravovjernih Hasana o Allahu, univerzumu, životu, Džennetu i Džehennemu	285
--	-----

2. Hasanove pobožnost	299
-----------------------	-----

3. Hasanov asketizam	308
----------------------	-----

4. Hasanova darežljivost i plemenitost	312
--	-----

1. Sadaka je najbolja investicija	317
-----------------------------------	-----

2. Sadaka je štit od Vatre	317
----------------------------	-----

3. Sadaka će biti hlad na Sudnjem danu	317
--	-----

4. Sadaka štiti od kazne i vraća ljudima njihova prava	318
5. Hasanove blagost	319
6. Hasanove skromnost	321
7. Hasanovo predvodništvo	322
8. Hasanov fizički izgled i osobine	324
Drugo: Iz društvenog života Hasana b. Alije, radijallahu anhu	324
1. Negiranje i odbacivanje ideologije vraćanja nestalog imama	324
2. Hasanovo pomaganje ljudima	328
3. Hasanovo sklapanje braka sa kćerkom Talhe b. Ubejdullaha	330
4. Hasanova ženidba Havlom bint Menzur	331
5. Hasan, radijallahu anhu, nije gledao majke pravovjernih	331
5. "Često je šutio, a kada bi progovorio, zadivio bi sagovornike. Nije učestvovao u raspravama."	369
6. "Kada bi bio u nedoumici između dvije stvari, a nije znao koja je bliža istini, pogledao bi koja je od njih dvije bliža njegovim strastima, pa bi je ostavio suprotstavljajući se svojim prohtjevima i odabrao bi drugu."	371
7. "Dozvoljeno je loše misliti o onome ko je poznat po zlu i na kome se to jasno vidi, a nije dozvoljeno o nekom loše misliti i sumnjičiti oslanjajući se na puku sumnju, jer je sumnjičenje uistinu često obična laž."	373

8. "Tako mi Allaha, neće se skupina ljudi međusobno savjetovati i dogovarati a da ih Uzvišeni Allah neće uputiti na ono što je za njih najbolje." 374
9. "Lijepo se odnosi prema svome komšiji, to je istinsko vjerovanje." 381
10. "Prema ljudima se odnosi onako kako bi volio da se oni prema tebi odnose, to je pravednost." 384
11. "Prije vas su bili ljudi koji su mnogo imetka sakupljali, gradili velike građevine, nadali se dugom vijeku, međutim oni su arogantni postali, propast zaslužili, a njihova prebivališta mezari su postali. O sine Ademov, uistinu ti je vrijeme na izmaku od samog rođenja, iskoristi ono što imaš kako bi u budućnosti uživao, jer zaista vjernik koristi vrijeme na ovome svijetu kako bi se opskrbio za ahiret, dok nevjernik na ovom svijetu traga za užitkom." 387

TEMA TREĆA: LIČNOSTI KOJE SU OBILJEŽILE VLADAVINU HASANA B. ALIJE, RADIJALLAHU ANHU 401

- Prvo: Kajs b. Sa'd b. Ubada, radijallahu anhu 402
1. Pohod na Sejful-bahr pod vodstvom Ebu Ubejda b. Džerraha 404
 2. Kajsovo učešće u oslobođenju Meke 407
 3. Kajs za vrijeme vladavine Ebu Bekra, radijallahu anhu 408
 4. Kajs za vrijeme vladavine Alije, radijallahu anhu 412
1. "Mi ponovo ne uzimamo ono što smo dali" 420
 2. "Lijepo si iskazala svoju potrebu" 420
 3. Stanje čovjeka na kojeg se Kajs poželio ugledati 420

4. Ko je bio najdarežljiviji čovjek Kajs b. Sa'd, ili Abdullah b. Džafer, ili Araba el-Evsi 421

5. Neistinita predaja o Kajsu 423

6. Arapski genijalci u vremenu smutnje 425

1. "Voljeli bismo da svojim novcem Kajsu možemo kupiti bradu" 426

2. "Šta misliš, zbog čega se smanjio broj onih koji me posjećuju?" 426

3. Kajs b. Sa'd hranom je opskrbljivao ljude na svojim putovanjima 426

4. Nevjerodostojna predaja o Kajsu i Muaviji, radijallahu anhum 427

7. Kajsova, radijallahu anhu, smrt 427

Drugo: Ubejdullah b. Abbas b. Abdulmuttalib el-Hašimi 427

1. Ubejdullahova djeca i supruge 427

2. Ubejdullahove godine i druženje s Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem 428

1. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, često bi u redove poredao Abdullaha, Ubejdullaha i mnoge članove porodice Benu Abbas 429

2. Ubejdullah je bio Abbasu draži od Kusma 430

3. Vođa pravovjernih Alija, radijallahu anhu, imenuje Ubejdullaha za namjesnika Jemena 430

4. Busr b. Ebu Ertaa i istina o ubistvu dvojice Ubejdullahovih sinova 431

5. Ubejdullahove riječi

"On je, tako mi Allaha, plemenitiji i darežljiviji od nas. Mi smo mu

dali od onoga što smo imali, a on je prema nama darežljivo postupio tako što nam je dao prednost nad svojim potrebama i potrebama svoje djece.” 435

6. Ko je bio najdarežljiviji: Abdullah b. Džafer, Hasan b. Alija ili Ubejdullah b. Abbas, radijallahu anhum 436

7. Gosti koji su nenajavljeni došli kod Ubejdullaha 436

8. Žena koja je izgubila svoja dva sina 437

9. Ljepota, razumijevanje islamskog prava i darežljivost vrijednosti su koje se nalaze u Abbasovoj kući 438

10. Blagodati oba svijeta nalaze se u Abbasovoj kući 438

11. Mudri savjetnik u teškim pitanjima i voda Eufrata 438

12. Stihovi o Ubejdullahovoj darežljivosti 439

13. Post na dan Arefata 439

14. Traganje za znanjem 440

15. Dobročinstvo prema jednoj starici i njenoj djeci 440

16. Ubejdullahova smrt 441

Treće: Abdullah b. Džafer b. Ebu Talib el-Hašimi, radijallahu anhu 442

1. Abdullahova djeca i supruge 443

2. Povratak Džafera b. Ebu Taliba iz Abesinije u Medinu zajedno sa svojom porodicom 444

3. “A vi koji ste doplovili lađom imate dvije hidžre” 444

4. Pogibija Džafera b. Ebu Taliba na Mu’ti 445

5. “Od danas nemojte više oplakivati mog brata”	446
6. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jahao je držeći Abdullaha u naručju	446
7. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio je dovu za Abdullaha	447
8. Davanje prisege Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem	447
9. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vodio je brigu o Džaferovoj porodici	448
10. “Esma me podučila riječima koje joj je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio da izgovara u nedaći”	448
11. Deva se požalila Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem	448
12. Način na koji je Ibn Omer nazivao selam Abdullahu b. Džaferu	449
13. Nastojanje vođe pravovjernih Alije, radijallahu anhu, da poduči Abdullaha b. Džafera	449
14. O Abdullahovoj plemenitosti i darežljivosti	450
15. Kazivanja o Abdullahu b. Džaferu i Muaviji	462
16. Abdullah b. Džafer i slušanje pjesama	464
17. Smrt Abdullaha b. Džafera	465
TEMA ČETVRTA HASANOVO POMIRENJE SA MUAVIJOM RADIJALLAHU ANHUMA	467

Najvažnije etape sklapanja primirja 470

Prva etapa Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, dova za Hasana, da Allah njime pomiri dvije velike muslimanske skupine 470

Druga etapa Hasanov uvjet prihvatanja prisege 472

Treća etapa Prvi pokušaj atentata na Hasana, radijallahu anhu, nakon što je otkrio svoju namjeru da sklopi primirje sa Muavijom, radijallahu anhu 473

Četvrta etapa Hasanov polazak sa iračkom vojskom iz Kufe ka Medaini i slanje snažne vojne jedinice pod vodstvom Kajsa b. Sa'da ka Meskeni 474

Peta etapa Muavijin izlazak iz Šama i polazak ka Iraku, nakon što je do njega stigla vijest da je Hasan sa svojom vojskom krenuo iz Kufe ka Medaini 475

Šesta etapa Razmjena izaslanika između Hasana i Muavije i sklapanje primirja 477

Ko je bio inicijator pomirenja, Hasan ili Muavija 480

Sedma etapa Drugi pokušaj atentata na Hasana, radijallahu anhu 480

1. Stav vojne policije o pomirenju 483

2. Stav Alijinih, radijallahu anhu, namjesnika o sklopljenom primirju 485

Osma etapa Hasanovo prepuštanje vlasti Muaviji, radijallahu anhu 486

Najvažniji uzroci potpisivanja sporazuma 490

Prvo Težnja za onim što je kod Uzvišenog Allaha i želja za prosperitetom ovog ummeta 490

Drugo "Ovaj je moj sin prvak, možda će Allah pomoću njega izmiriti dvije velike muslimanske skupine" 496

Treće Čuvanje i zaštita muslimanskih života	497
Četvrto Hasanovo nastojanje da ujedini ummet	500
Peto Ubistvo vođe pravovjernih Alije, radijallahu anhu	505
Šesto Muavijina, radijallahu anhu, ličnost i njegov karakter	506
Sedmo Neredi u vojnim jedinicama iz Iraka i Kufe	512
Osmo Snaga Muavijine, radijallahu anhu, vojske	515
Uvjeti mirovnog sporazuma	517
1. Slijeđenje Allahove Knjige, sunneta Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i djela pravednih halifa	518
2. Važnost životopisa i prakse pravednih halifa	521
3. Obilježja vladavine pravednih halifa	522
Imetak i finansije	525
Garancija životne sigurnosti	526
Da li aktuelni vladar imenuje svog nasljednika ili izbor prepušta muslimanima	529
4. Zabrana vrijeđanja vođe pravovjernih Alije prema dogovoru Muavije i Hasana	530
5. Muavijin, radijallahu anhu, stav naspram Osmanovih, radijallahu anhu, ubica	539
Plodovi mirovnog sporazuma između Hasana i Muavije	540
Prvi Ujedinjenost ummeta pod jednim vođstvom	540
Drugi Osvajanja su nastavljena istim intenzitetom kao i u vremenu prvih halifa	544
Treći Fokusiranost vlasti na haridžije	547
Završetak doba pravednog hilafeta	548

1. Da li se Muavija, radijallahu anhu, smatra jednim od dvanaest halifa	552
2. Da li se Hasan b. Alija, radijallahu anhu, odrekao vlasti i predao je Muaviji, radijallahu anhu, sa snažne ili slabe pozicije	554
3. Hasanov asketski pristup vlasti	560
4. Iz Hasanovog, radijallahu anhu, života u Medini nakon sklopljenog sporazuma	564
5. Veza između Hasana i Muavije, radijallahu anhuma, i njihov odnos nakon pomirenja	565
6. Pokloni koje je Muavija davao Hasanu, Husejnu i Ibn Zubejru, radijallahu anhum	566
7. Da li je dozvoljeno optuživati Muaviju i smatrati ga odgovornim za trovanje Hasana b. Alije, radijallahu anhu	569
8. San koji je usnio Hasan b. Alija i približavanje smrtnog časa	574
Posljednji dani Hasanovog života	575
1. Hasanova oporuka Husejnu, radijallahu anhuma	575
2. Hasanovo razmišljanje o nebeskom carstvu nadajući se nagradi kod Uzvišenog Allaha	576
3. "Brate moj, uistinu ja izvršavam jednu od Allahovih odredbi kakvu ranije nisam izvršio i vidim neka od Allahovih stvorenja koja nikad prije nisam vidio"	579
4. Ukop na mezarje Bekiu-l-garkad	583
5. Godina Hasanove smrti	586

